

OD POSRNULIH VETERANA DO NEUSPJELIH DEBITANATA

Kritički najneagativnije ocijenjeni hrvatski filmski redatelji u 21. stoljeću - *Feljton Hrvatski film, novinska kritika i društvo u 21. stoljeću* (5.)

Popis najnegativnije ocijenjenih hrvatskih redatelja u 21. stoljeću ima jasnog predvodnika – to je **Vicko Ruić** (koji je debitirao 1995. nezavisnom, vizualnom dojmljivom art-dramom *Nausikaja*) s dva krajnje negativno ocijenjena filma. O *Kradljivcu uspomena* već je bilo riječi o tekstu u najnegativnije ocijenjenim filmovima, pa ćemo ovom prilikom spomenuti porazne kritike za *Serafina, svjetioničarevog sina*.

Jurica Pavičić pisao je o filmu u povodu pulske i kino premijere u *Jutarnjem listu*, naglasivši da je *Serafin* potvrdio najgore predrasude koje publika ima o hrvatskom filmu, s krajnje neprobavljivim knjiškim dijalozima. Za njega je Ruićev film karneval pretencioznog simbolističkog blefiranja, koji se doima kao dva sata namontiranih najpoznatijih prizora iz videospotova Maje Blagdan i Doris Dragović.

Josip Jurčić je u *Večernjem listu* film ocijenio kao pretenciozno dosadnu grozotu, bez jasnih likova i njihovih motivacija, u kojoj je teško pronaći i jedan element koji bi mogao zainteresirati gledatelja. Prilikom kino premijere *Večernji* navodi da nije u pitanju sama šupljikava fabula, koliko Ruićeva nesposobnost da obrazloži postupke svojih likova, ali i njihovo djelovanje sklopi u suvislu vremensko-prostornu cjelinu.

Jedva prolaznu ocjenu dala je samo Andrea Radak u *Jutarnjem*

listu, navodeći da je scenarij sklepan od motiva poznatih iz Krležine i Marinkovićeve proze: u sumrak Austro-ugarske u marcijalnom okruženju odrasta svjetioničarev sin vezan uz senzibilnu majku, a film ocjenjuje kao sadržajno isprazan i upakiran u efektanu spotovsku fotografiju.

Drugi na popisu najnegativnije ocijenjenih redatelja je eksperimentalist **Zdravko Mustać**, koji se neuspješno okušao s igranim filmom s ostvarenjima *Blizine* (drama o dvoje mladih zaglavljenih u liftu i njihovoj konfrontaciji) i *Vjetar puše kako hoće*, prikazanima na Pulskom filmskom festivalu. Nenad Polimac u *Jutarnjem* je tada naveo da je Zdravko Mustać prvi put koketirao s naracijom i natrpao priču likovima, no u njegovom su prosedeu uglavnom prizori koje drugi filmaši obično izostavljaju, poput dugih nesadržajnih vožnji i praznih dramskih hodova. Arsen Oremović u *Večernjem* priznaje da je vidljiva namjera autora bila napraviti film u kojem se neće govoriti, glumiti, snimati i režirati kao u konvencionalnoj kinematografiji, ali Mustaćev film time nije ništa bolji, zanimljiviji i smisleniji.

Potom slijede redatelji s po jednim ostvarenjem: mladi **Ivan Livaković** (o čijim *Svinjarima* pročitajte u tekstu o najnegativnije ocijenjenim filmovima), **Petar Orešković** sa *Simonom Čudotvorcem* (*Jutarnji* ga je ocijenio kao nesnosnu infantilnu papazjaniju, a *Večernji* kao proširenu studentsku vježbu i komediju koja nije smiješna), **Srećko Jurdana** sa *Slučajnom suputnicom* (Pavičić ga u *Jutarnjem* opisuje kao *road movie* bez rute i cilja i pornić bez seksa, a Jakov Kosanović u *Slobodnoj* kao niz proizvoljno spojenih

epizoda režijski natrpanih u neuredan kadar i sekvencu), te veteran **Mladen Juran** koji je u 21. st. snimio samo *Potonulo groblje*, ocijenjen od kritike kao slabo uspjeti pokušaj horora.

Uzimajući uobzir redatelje s dva ili više ostvarenja, treće mjesto zauzeo bi **Filip Šovagović** s filmovima *Pušća Bistra* i *Visoka modna napetost*. Kritičari su se prilično namučili da filmološki analiziraju Šovagovićeve ostvarenja. Tako Dragan Jurak u *Jutarnjem* kaže da u teško prepričljivom sadržaju filma *Pušća Bistra* ima ludila, no ludilo je ovdje u stanju dezintegracije: lud je film, ali ne dovoljno, tj. nedovoljno fokusiran u svom ludilu. Jakov Kosanović u *Slobodnoj Dalmaciji* pak navodi da se cijela galerija likova uzajamno odnosi putem neprevladanog šuma u komunikacijskom kanalu, jer pripovjedni postupak Šovagović tek treba dovesti u dramaturški koherentan i za publiku iskustveno prihvatljiv oblik.

Ništa bolje nije prošao ni film *Visoka modna napetost*, za kojeg Pavičić u *Jutarnjem* navodi da je riječ o kaotičnoj vreći svega u kojoj povremeno zabljesne krasna scena ili fina rečenica, no te dobre ideje potopljene su tsunamijem proizvoljnih koještarija bez zrna samokontrole. Umjetničke razloge i uzore ovog filma donekle je pokušao opravdati samo Marko Njegić koji je u *Slobodnoj* tvrdio da kaotična *Visoka modna napetost* funkcionira u sklopu nekakve svoje unutarnje (ne)logičnosti, montipajtonovskog smislenog besmisla ili besmislenog smisla.

Na popisu slijedi **Jakov Sedlar**, na kojem je kritika devedesetih oštrila pera na filmovima *Gospa* i *Četverored*. U 21. stoljeću na

Pulskom festivalu prikazana su samo dva njegova igrana filma, pri čemu je od sasječenog *Sjećanja na Georgiju* (o kojem je više riječi u poglavlju o najnegativnije ocijenjenim filmovima) bolje prošao film *Milost mora* o tragičnoj sudbini obitelji koju je uništio rat, a za kojeg su se i *Jutarnji* i *Večernji* složili da je riječ o osrednjem filmu, napravljenom po američkoj recepturi. Njegov naredni film *Jeruzalemski sindrom* nije prikazan u Puli, a nema ni kino kritika u dnevnom tisku. Sedlar se nakon toga posvetio dokumentarcima, sve do 2020. kada u američkoj produkciji snima (još neprikazan) film *Match* o nogometnoj utakmici nacista i logoraša.

Nažalost, visoko na popisu su se našla i dva veterana koja su imala vrlo uspješne ranije opuse. **Fadil Hadžić**, redateljski veteran i popularni kazališni komediograf koji je zadužio domaću kinematografiju filmovima *Abeceda straha*, *Protest*, *Lov na jelene*, *Novinar* i *Ambasador*, snimljenima od 1961. do 1984., doživio je teški fijasko kod kritike s (po ocjenama u dnevnom tisku) neduhovitim i preglumljenim komedijama *Doktor ludosti* i *Lopovi prve klase* te drvenom i zastarjelom ratnom dramom *Zapamtite Vukovar*.

Krsto Papić, kojeg je kritika hvalila zbog njegovih kulturnih dokumentaraca *Specijalni vlakovi* i *Mala seoska priredba*, kao i igranih *Lisica*, *Izbavitelja* i *Predstave Hamleta u Mrduši Donjoj*, pa i filmovima u devedesetima *Priča iz Hrvatske* i *Kad mrtvi zapjevaju*, potonuo je kod kritike s bezličnim i nenadahnutim hororom *Infekcija* te komornim i stilski nedefiniranim *Cojetnim trgom*.

Zlatko Vidačković, FILMOVI.hr, 5. prosinca 2020.

Napomena: Dopušteno je prenošenje sadržaja ovog feljtona uz objavu izvora i autora.